

Gábor SJ: *Ungaricae Sanctitatis Indicia* (Nagyszombat, 1692) c. munkák alkotják. De felhasználja az újabb kutatások eredményeit is, mint pl. Puskely Mária tanulmányát Árpád-házi boldog Erzsébetéről (Róma, 1980) és Vecsey Lajos cikkeit. Hevenesi Gábor csaknem háromszáz éve kiadott munkája felhívást is jelent a magyar (egyház) történelem kutatóinak, hogy nagyjaink, magyar szentjeink életét a modern történelmi kutatás módszereit és eredményeit felhasználva újból átvizsgálják, kiegészítsék. Orvendetes, hogy a pesti kiadás őt szentéletű, de boldoggá nem avatott s ekként nem is tisztelt személy életrajzát is hozza. A régebbi századokból: Csepelényi György és Kelemen Didák, korunkból pedig Batthyány Strattman László, Bogner Mária és Kaszap István szerepel. Reménycsillag, hogy nem feledkezünk meg sem ezekről, sem egyéb magyar honfitársainkról, akiknek az élete valóban Krisztust sugározza és így példaképpül állítható korunk kereső embere elé.

Benkő Antal

A búcsúk imakönyve. Az I. részt összeállította és a II. részt fordította **Diós István**, a III. részt összeállította **Szigeti Kerény OSB**. Szent István Társulat, Budapest, 1984, 120 o.

A búcsúk kérdése főként az idősebb híveket foglalkoztatja, bár mindenki számára komoly tanítást jelent. Emlékeztet a megváltás gyümölcseire, az egyház oldó-kötő hatalmának következményeire, a szentek egységére. A könyvecske első része kérdés-felelet formájában a búcsúval kapcsolatos teológiai és pasztorális alapkérdésekre ad felvilágosítást. Első helyen a részleges búcsút tartja szem előtt. A második rész az Apostoli Szentszéktől 1968-ban kiadott ma érvényes felfogás alapelveit közli. A harmadik pedig a búcsúval ellátott imákat és gyakorlatokat sorolja föl.

A lelkipásztorokodó papság és a búcsúk iránt érdeklődő hívek nagy haszonnal forogtatják ezt a kis kiadványt.

Kiss K. János

Cser-Palkovits István SJ: A bécsi Szent István-dóm és magyar emlékei. A bécsi Szent István-Egyesület, Wien 1984, 80 o., 30 kép (11 színes).

Nem szorul indoklásra ez az igen hasznos, csinos kiadvány, bár a magyaroknak nem ismeretlen szerző szerényen megokolja művének megjelentetését. A magyar dómkalauz láttán szinte érthetetlennek tűnik, hogyan nélkülözhattük eddig a Szent István-dóm ismertetőjét anyanyelvünkön. Hiszen ez külföldön, Máriacell után, első lelki támaszpontunk! Aligha fordul meg magyar Bécsben anélkül, hogy be ne térne a pócsi Máriához egy Üdvözlégyre. Cser-Palkovits atya alapos kalauzolás nemcsak a katedrális nagy múltját, szépségét és kincseit mutatja be, hanem bepillantást enged a szerző több évtizedes kutató, gyűjtőgető munkájába: a dóm magyar emlékei és vonatkozásai meglepően gazdagok.

A templom fekvésének és történetének vázolója után, először kívülről, majd belül vezet körbe. Gondosan minden lényegesre rámutat, megmagyarázza; mégsem vesz el a részletek és adatok tömkelegében, s alkalmilag ki-kitér a magyar szempontokra. Egész sereg — a szövegben vastag pontokkal megjelölt — megjegyzéssel lényegesen kiegészíti a németnyelvű kalauzokat és szakavatott monográfiákat. A legújabbak közül ugyan nem szerepel a „felhasznált irodalom” listáján: R. Feuchtmüller — P. Kodera, *Der Wiener Stephansdom*, Wien 1978 és M. Zykan, *Der Stephansdom*, Wien 1981 in *Wiener Geschichtsbücher* Bd. 26/27.

Rengeteg apró adatot rögzít. Különösen értékesek a magyar szentek ereklyéiről, az 1515. júl. 22-i kettős, történelmi házasságról vagy a máriapócsi könnyező-ikonról összefoglalt tudnivalók. Bécs egykori magyar püspökei közül Nagylucsei Orbánt (1487—

1490) Dóczy néven emlegetni azonban — a legújabb egri schematizmus szerint — „merő anakronizmus. A család a Dóczy nevet csak a XVI. században vette fel.” (Sugár István, Az egri püspökök története, Budapest 1984, 183. l.) Különbön Orbán püspök 1491. okt. 21-én halt meg Egerben (nem 1493-ban).

Osztrák és magyar művészettörténészek felfogása még eltérő olyan kérdésekben, mint pl. mi köze az Énekesek kapuja szobrának a Kolozsvári testvérekhez, vagy vajon a középkori színes tetőcserepek Budáról származnak-e. Viszont a vélemények közelednek a —, kalauzunkban kissé kurtán tárgyalt — nyugati, főkapuzat kiépülésének értelmezésénél. 1976 óta egyesek (R. Wagner-Rieger, Mario Schwarz) már Bécsben is elfogadják Bogay nyomán, hogy a tatárok elől idehúzóó jáki csoport dolgozott a főkapun s ennek alsóausztriai rokonain. Egyébként 1915-ben még R. Donin is Jákot Bécs elé helyezte a fejlődés sorrendjében, csak később módosított nézetén. Mindenesetre a nyugati homlokzatot 1500 táján átépítették, így a kapuzat sem maradt meg eredeti formájában (Doberer, M. Zykan).

Változatos, jól tagolt előadása az érdeklődést végig ébrentartja. A nagyrészt kitűnő képnyagnak mintegy a fele a magyar vonatkozásokat illusztrálja. Találunk egy-egy rövid beszámolót a harangokról, a levéltárról és a dóm- és egyházmegyei múzeumról is.

Bécsi látogatóknak, zarándokoknak, turistáknak — ajándékként is alkalmas — maradandó emlék. Ausztriai magyaroknak, kik kalauzolással is foglalkoznak, kötelező olvasmány, terjesztése magyar és kultúr-kötelesség!

Vongrey Felix